

Til Barne-, ungdom og familiedirektoratet

v/

HØRINGSINSPILL TIL FAGLIG VEILEDER FOR AKUTTARBEID I INSTITUSJON OG BEREDSKAPSHJEM

Fra Norsk Fosterhjemsforening

Dato: 28.11.2011

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har sendt ut høringsutkast til Faglig veileder for akuttarbeid i institusjon og beredskapshjem. Denne veilederen gir faglige anbefalinger til god praksis i barnevernets 2.linjetjeneste sitt akuttarbeid. Utkastet inneholder 10 kvalitetsmål for god praksis med tilhørende indikatorer. Kvalitetsmålene må ses i sammenheng med barneverntjenestens arbeid i akuttsaker.

Norsk Fosterhjemsforening ser positivt på at det nå kommer veileder for akuttarbeid. Det vil bli en viktig veileder for våre beredskapshjem. Forslaget er sendt ut til medlemmer i foreningen for innspill, og vår tilbakemelding baserer seg på disse innspillene.

Det er viktig å få tydeliggjort hvilke anbefalinger man gir på god praksis i barnevernets 2.linjetjeneste sitt akuttarbeid. Dette fordi våre beredskapshjem opplever en svekking av kvaliteten på akuttarbeidet de siste par årene. Imidlertid er Norsk Fosterhjemsforening skuffet over at forslaget i liten grad har beskrevet beredskapshjemmenes rolle i akuttarbeidet, men lagt vesentlig vekt på akuttarbeid i institusjon.

Høringsspørsmål

Høringsspørsmålene er avgrenset til noen overordnede temaer som direktoratet anser er sentrale for å sikre en helhetlig forståelse av barnevernets samlede ansvar på akuttområdet:

1. Gir veilederen konkret nok veiledning for praksisfeltet?
2. Oppfattes den møtehyppighet og samarbeidsflate som veilederen legger opp til mellom barneverntjenesten og barnevernets 2. linjetjeneste som hensiktsmessig for å oppfylle veilederens definerte kvalitetsmål?
3. Hva anser høringsinstansen er anbefalt riktig oppholdstid i henholdsvis institusjon og beredskapshjem sett fra barnet/den unges synspunkt?
4. Veilederen legger til grunn at kartlegging og utredning av barn er et kommunalt ansvar (jf. Prop 106 L), eventuelt med bistand fra Bufetat i en overgangsperiode på tre år. Oppfatter høringsinstansen dette som forsvarlig og hensiktsmessig praksis i det akuttforløpet veilederen beskriver?
5. Oppfattes veilederen å være i tråd med ansvars- og oppgavefordelingen mellom barneverntjenesten og barnevernets 2.linjetjeneste?
6. Er barneverntjenesten og barnevernets 2.linjetjeneste hensiktsmessige begreper?

7. Er høringsinstansen kjent med annen dokumentert, anerkjent og aktuell kunnskap som er relevant for veilederen?

8. Hvilken bistand er det ønskelig at Bufdir/Bufetat gir i en implementering av veilederen i kommunale og private skuttiltak?

Under gis tilbakemelding/innspill på hvert enkelt punkt:

1. Nei – veilederen gir ikke konkret nok veiledning til praksisfeltet. Det er i liten grad beskrevet beredskapshjem sin rolle, både som samarbeidspart og som den som skal gi barnet trygghet, omsorg og behandling, og som skal være barnets nærmeste. Videre mener vi ut fra erfaring at veilederen burde beskrevet akuttarbeidet hvor kommunenes og 2.linjetjenestens arbeid burde vært integrert og sett i sammenheng. Det er unaturlig at man skal ha en egen veileder for kommunenes arbeid og en egen for 2.linjetjenesten.
2. Møtehyppighet og samarbeidsflate mellom barnevernet og 2.linjetjenesten: Slik vi ser det, må det i veilederen tas mer hensyn til at det er kommunens barnevernstjeneste som må være barnets hovedkontakt de første ukene. Barnet har et sterkt behov for å få dekket sitt informasjonsbehov – særlig de første ukene er dette fremtredende. Skal barnet få medvirke i sterk nok grad må det være tett kontakt mellom beredskapsforeldre, barnet og kommunen. Barnet kan ikke forholde seg til flere voksne enn nødvendig, og det må derfor presiseres i veilederen at beredskapshjemmet må ha tilstrekkelig kompetanse til å være kontaktleddet mellom barnet og kommunen. Det må ikke komme inn en ekstra voksen fra Bufetat som barnet må forholde seg til. Våre beredskapshjems opplevelse er at det i veilederen er gjennomgående lite vurdert hvilken samarbeidspart beredskapsforeldrene skal være – sett ut fra barnets behov.
3. Oppholdstid: Vår erfaring er at et barn bør være maks seks måneder (8-10 i spesielle tilfeller som eksempel søskenplassering) i beredskapshjemmet. Tilbakemeldinger fra våre beredskapshjem mener at seks uker ofte er den tiden de må ha for å få barnet i balanse slik at det kan ha ro i kroppen til å skjønne hva som skjer rundt seg, men at tre måneder (etter de seks ukene) ofte må til for å få kartlagt barnets omsorgsbehov, med tanke på hvilken kompetanse omsorgspersonen bør ha. Dette avhenger selvfølgelig av alder og utfordringer, men jevnt over er det ofte 6 uker – 3 måneder – 6 måneder som er tidsperspektivet som vi ser ifht endring av barnet. Nå er det slik at mange barn er plassert i beredskapshjem uten noen tidsperspektiv på plasseringene. Det er vel mer regelen enn unntaket at barna er bortimot ett år i beredskapshjem. Barnet er ofte i en form for beredskap, da de ikke vet hva som skal skje med seg. Fremtiden er usikker. Det faglige arbeidet rundt disse lange akutt plasseringene er overhode ikke berørt i veilederen. Det snakkes da om omsorg og trygghet, ikke hvordan man jobber med uvisheten barnet har i seg. Akuttarbeidet som er foreslått i veilederen skal foregå over fire uker. Det er ut fra det bildet vi har av barnevernsomsorgen i dag totalt urealistisk, noe veilederen må ta hensyn til. Det må tas hensyn til at akuttfasen har flere nivå.
4. Kartlegging og utredning av barnet i akuttfasen mener vi er Bufetat (beredskapshjemmenes) ansvar å praktisk gjennomføre. Etter vår mening er det

også beredskapshjemmenes oppgave å fortløpende vurdere eventuelt kartlegging og utredning som ikke ligger innenfor «standardoppgavene» i akuttfasen. De fleste barna i akutttiltak er ukjente for hjelpeapparatet. Oppgaven for beredskapshjemmene blir å observere hva man skal kartlegge – utrede, samt starte healingprosessen.

5. Slik vi leser veilederen oppfattes veilederen ikke å stemme med den praktiske virkeligheten. Det er den kommunale barnevernstjenesten som må være den ledende i akuttfasen. Det er de som kjenner historien, de lokale forholdene, barnets behov og som skal ha dialogen med foreldrene. Det er derfor viktig å presisere hvordan beredskapshjemmet og kommunen sammen skal gjøre dette best mulig for barnet. Veilederen må etter min mening tydeligere konkretisere og si noe om hvem som har ansvar for hva.
6. Bufetat er brukt som begrep på barnevernets 2.linjetjeneste – hvorfor endre på det.
7. Ingen innspill
8. Ingen innspill

Andre kommentarer: På de ulike indikatorene er beredskapshjem i liten grad tatt inn ifht. å gi uttalelse på hva som skal være faglig standard. Det er en del sentrale elementer som er utelatt – blant annet risikovurderinger som må gjøres for at barn får rett tiltak. Hvis hovedproblemet til ungdommen er rus, vold eller kriminalitet bør som hovedregel aldri plasseres i beredskapshjem. Skal dette skje må det være beredskapshjem som ikke har egne hjemmeboende barn.

På kvalitetsmål 4 står det at «Tilsvarende skal barn som plasseres i beredskapshjem også tilses av lege **så snart det er mulig**». Det kan synes som at kravet til legetilsyn skal være mindre enn ved institusjonsplassering – noe som er unaturlig. Selv om rettighets-forskriften ikke benyttes i beredskapshjem bør kvalitetsindikatoren synliggjøre forventningen. Barnet må som hovedregel til legetilsyn før det kommer i beredskapshjemmet. Dette av rettsikkerhets-hensyn både til barnet og beredskapshjemmet og bør legges til kartleggingen.

Det er ikke tatt inn i veilederen hvordan man skal sikre forsvarlighet og ivaretagelse av barnet når barnet er på sperret adresse. Dette bør være et viktig punkt i veilederen fordi barnets utvikling i akuttfasen vil være avhengig av hvordan dette håndteres. Det må også være et viktig punkt når man vurderer hvor barnet skal plasseres. Har beredskapshjemmet egne barn må det gjøres en konkret vurdering av trusselsituasjonen for å sikre at egne barn ikke blir skadelidende. Men gjennom samarbeid og støtte må barnevernet respektere at beredskapshjemmet som oftest vet hva de tåler.

Konklusjon:

Det er mye bra i forslag til veileder og den vil bli viktig og nyttig for beredskapshjemmene.

Norsk Fosterhjemsforening foreslår at også en lignende veileder utarbeides for kommunale fosterhjem generelt, og spesielt for forsterkede kommunale fosterhjem.

Det som imidlertid ikke er godt nok beskrevet i veilederen, er beredskapshjemmets rolle. Det er viktig å forstå at barnet i akutfasen har utrolig mange nye mennesker og situasjoner å forholde seg til. Derfor må det tas hensyn og beskrives i veilederen at det er beredskapsfamilien som vil være de som barnet vil få tillit til og som må være bindeleddet mellom kommunens barnevern og barnet. Videre er det viktig å presisere i veilederen viktigheten av at beredskapshjemmet er sentral på alle samhandlingsarenaer fordi det er de som skal gi barnet den jevnlig informasjonen barnet så sår trenger i den første fasen. Særlig viktig er det at beredskapsforeldrene skal være representert ved inntaksmøte. Beredskapsforeldrene skal være for og **med** barna – derfor har vi behov for å ha all informasjon.

Norsk Fosterhjemsforening beklager at vi ikke har vært på Bufdirs høringsliste over dette forslaget til veileder, noe som betyr at vi heller ikke har vært med i referansegruppe eller kunnet påvirke arbeidet underveis. Bufdir er gjort oppmerksom på at vi ikke var ført opp i listen over høringsinstanser og beklager dette.

Det er viktig at veilederen har rot i virkeligheten og ikke ønsketenkning og ha fokus på alt man kan få til.

Norsk Fosterhjemsforening

Torunn Hauen Aks
Styreleder

Tove M S Wahlstrøm
Generalsekretær